

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík
Sent á netfangið: nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 8. nóvember 2022

Umsögn Landssamtaka lífeyrissjóða um frumvarp til laga um breytingu á lögum um skyldutryggingu lífeyrissjóða og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997 (gjaldmiðlaáhætta og upplýsingagjöf til sjóðfélaga), 326. mál.

Með tölvupósti frá nefndasviði Alþings, þann 25. október s.l., var Landssamtökum lífeyrissjóða (LL) sent til umsagnar ofangreint mál sem felur í sér mjög brýnar breytingar, annars vegar er varða rýmkun heimilda er viðkoma gjaldmiðlaáhættu og hins vegar er viðkoma upplýsingagjöf frá lífeyrissjóðum til sjóðfélaga.

Málið var lagt fram á Alþingi á 152. löggjafarþingi, 568. mál og skiluðu LL umsögn um málið, dags. 31. maí sl. og tiltóku þá sem nú að **LL lýsa yfir stuðningi við málið og telja afar brýnt að umræddar breytingar nái fram að ganga.**

I. Upplýsingagjöf til sjóðfélaga, 1. gr. frumvarpsins

Með 1. gr. er lögð til afar jákvæð breyting á 4. mgr. 18. gr. laganna þar sem lífeyrissjóðum yrði veitt heimild til að birta upplýsingar til sinna sjóðfélaga með rafrænum hætti. Í frumvarpinu hefur nú jafnframt verið bætt inn ákvæði sem tiltekur að lífeyrissjóðum beri að upplýsa nýja sjóðfélaga um helstu réttindi sem ávinnast við greiðslu iðgjalda. Eins og ákvæðið er orðað í frumvarpinu eru þó settar hömlur á slíka almennar upplýsingagjöf sem fullyrða má að ekki sé ætlunin og þarfnast því ákvæðið orðalagsbreytinga við.

Frumvarpið gerir ráð fyrir að lífeyrissjóðum sé heimilt að birta yfirlit og upplýsingar rafrænt á vefsvæði þar sem rafrænnar auðkenningar sjóðfélaga er krafist. Hér eru settar hömlur á upplýsingagjöfina þar sem gerð er krafa um rafrænnar auðkenningar til að nýir sjóðfélagar geti nálgast almennar upplýsingar um sjóðinn auk annarra sjóðfélaga til að nálgast upplýsingar um fjárhagsstöðu, rekstur og breytingar á samþykktum. Markmiðið er að einfalda sjóðfélögum að nálgast slíkar upplýsingar og er sérstaklega tiltekið í athugasemdum frumvarpsins við 1. gr. að um

sé „að ræða upplýsingar sem eru almenns eðlis en ekki einstaklingsmiðaðar“. Því er vart þörf á auðkenningu frá sjóðfélaga til að nálgast slíkrar upplýsingar.

Með ofangreindar athugasemdir í huga er lagt til að frumvarpinu verði breytt á þá leið að 4. mgr. 18. gr. verði orðuð svo:

„Lífeyrissjóðum er heimilt að birta yfirlit og upplýsingar skv. 2. og 3. mgr. með rafrænum hætti. Þó skal sjóðfélagi sem eftir því óskar fá gögn og upplýsingar á pappírformi sér að kostnaðarlausu.“

Sé talið mikilvægt að yfirlit skv. 3. mgr. 18. gr. séu birt með rafrænum hætti þar sem auðkenningar sjóðfélaga er krafist og að sama eigi við um upplýsingar um áunninn og væntanlegan lífeyrisrétt skv. 2. mgr. 18. gr. gæti ákvæðið verið svohljóðandi:

„Lífeyrissjóðum er heimilt að birta almennar upplýsingar skv. 2. mgr. með rafrænum hætti. Lífeyrissjóðum er jafnframt heimilt að senda yfirlit skv. 3. mgr. og upplýsingar um áunninn og væntanlegan lífeyrisrétt sjóðfélaga skv. 2. mgr. með rafrænum hætti þar sem rafrænnar auðkenningar sjóðfélaga er krafist. Þó skal sjóðfélagi sem eftir því óskar fá gögn og upplýsingar á pappírformi sér að kostnaðarlausu.“

LL styðja því að ákvæðið fái afgreiðslu með ofangreindum breytingum en afar mikilvægt er að sjóðirnir fái heimildir til að birta yfirlit og upplýsingar til sjóðfélaga með rafrænum hætti.

II. Afleiður, 2. og 3. gr. frumvarpsins

Heimildir lífeyrissjóða til að nýta afleiður hafa þótt óskýrar og eru ákvæði í 2. og 3. gr. frumvarpsins ætlað að gera reglurnar skýrari. Þær breytingar sem þar eru lagðar til eru til verulegra bóta og því studdar af LL.

III. 4. gr. frumvarpsins (gjaldmiðaláhætta)

LL og talsmenn einstaka lífeyrissjóða hafa lagt nokkurn þunga á að hækkun marka varðandi gjaldmiðlaáhættu lífeyrissjóða myndi ganga hraðar fyrir sig en gert er ráð fyrir í 4. gr. frumvarpsins. Í því sambandi er m.a. vísað til umsagnar LL við drög að frumvarpinu eins og þau voru kynnt í Samráðsgátt stjórnvalda, mál nr. 60/2022, sjá [hér](#) og ítrekað var í umsögn LL, dags. 31. maí um 568. mál. Tekið skal fram að afstaða LL hefur ekki breyst í þessum efnunum og telja að ganga mætti hraðar í þessum efnunum enda liggur fyrir að þessi rýmkun á heimildum varðar eins og staðan er nú aðeins nokkra sjóði. Aðrir eru enn vel undir núgildandi mörkum.

IV. 5. gr. frumvarpsins (virk stýring erlendra eigna)

LL telja að ákvæði 5. gr. sé mjög mikilvægt en þar er mælt fyrir um að ef breytingar á gengi íslensku krónunnar eða verðhækkningar á erlendum eignamörkuðum leiða til þess að gjaldmiðlaáhætta

lífeyrissjóða fari fram úr leyfilegum mörkum, sbr. 1. og 2. mgr. 36. gr. d, þurfi ekki að grípa til ráðstafana til að ná hlutfalli eigna í erlendri mynt niður fyrir lögbundið hámark. LL styðja þessa breytingu og hefur orðalagi ákvæðisins nú verið breytt frá því sem var í 568. máli. Breytingin sem gerð hefur verið er verulegra bóta og styðja LL að ákvæðið verði samþykkt.

V. Heimild til fjárfestinga í fjármálagerningum utan OECD eða EES svæðisins

Í umsögn LL, dags. 31. maí sl., um frumvarp sem lagt var fram á síðasta þingi og ekki náði afgreiðslu, 568. mál var nokkuð ítarlega farið yfir afar mikilvægt mál sem viðkemur takmörkuðum heimildum lífeyrissjóða til fjárfestinga í fjármálagerningum sem skráðir eru á skipulegan markað (kauphöll) utan aðildarríkja Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríkja Evrópska efnahagssvæðisins (EES), sbr. 2. mgr. 36. gr. b laga nr. 129/1997. Sömu takmarkanir gilda reyndar einnig um fjármálagerninga sem skráðir eru á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF), sbr. 3. mgr. 36. gr. b. Auk þess sem það er skilyrði fyrir fjárfestingum í óskráðum fjármálagerningum að þeir séu gefnir út af aðilum innan aðildarríkja OECD eða ríkja Evrópska efnahagssvæðisins, sbr. 4. mgr. 36. gr. b.

Að mati LL hamla framangreindar takmarkanir er viðkoma ríkjum utan OECD og EES-svæðisins skilvirkri eignastýringu lífeyrissjóða eða einstakra deilda þeirra. LL telja mikilvægt að hefja þessa umræðu en vilja ekki fyrir nokkra muni að slík umræða tefji fyrir afgreiðslu þess máls sem hér er til umfjöllunar. Því mun LL beina sérstöku erindi til fjármála- og efnahagsráðuneytisins með það í huga að brýnar breytingar verði gerðar til að liðka fyrir fjárfestingarheimildum sem eru til þess fallnar að skapa aukið svigrúm til skilvirkrar eignastýringar án þess að raskað verði öryggi eignasafna sjóðanna.

Að lokum vilja LL áréttta að umrætt frumvarp felur í sér mikilvægar umbætur og því mikilvægt að málið nái fram að ganga.

LL eru sem fyrr tilbúin til samtals við efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis um efni frumvarpsins og umsögn samtakanna um það.

Virðingarfyllst,
f.h. Landssamtaka lífeyrissjóða,

Þórey S. Þórðardóttir, framkvæmdastjóri